

REFAHİYE HALK OYUNLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

A RESEARCH ON REFAHİYE FOLK DANCES

Ersan ÇİFTÇİ

Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı,

Prof. Dr., İnönü University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education Music Teaching Program

erssan.ciftci@inonu.edu.tr

ORCID ID :0000-0001-9889-3078

Mesut ERCAN

Öğr.Grv., İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı,

Lecturer, İnönü University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education Music Teaching Program

mesut.ercan@inonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-5641-4320

Ferdi KARAÖNÇEL

Arş. Grv., İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı,

Research Assistant, İnönü University, Faculty of Education, Department of Fine Arts Education Music

Teaching Program

ferdikaraoncel@gmail.com

ORCID ID :0000-0001-9519-1003

Atıf/©: Çiftci, Ersan & Ercan, Mesut & Karaönçel, Ferdi (2019). Refahiye Halk Oyunları Üzerine Bir İnceleme, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 12, Sayı 2, ss.351-367

Citation/©: Çiftci, Ersan & Ercan, Mesut & Karaönçel, Ferdi (2019). A Research on Refahiye Folk Dances, *Erzincan University Journal of Social Sciences Institute*, Year 12, Issue 2, pp.351-367

Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi- Erzincan University Journal of Social Sciences Institute

SBDER-31, Aralık-December 2019 Erzincan
E-ISSN-2148-9289

Makale Türü-Article Types : Derleme Makalesi-Review Article
Geliş Tarihi-Received Date : 08.11.2019
Kabul Tarihi-Accepted Date : 27.11.2019
Sayfa-Pages : 351-367

<http://dergipark.gov.tr/erzisosbil>

This article was checked by *iThenticate*

REFAHİYE HALK OYUNLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

A Research on Refahiye Folk Dances

Ersan ÇİFTÇİ

Mesut ERCAN

Ferdi KARAÖNÇEL

Öz:

Türküler, gelenek ve görenekler, halk oyunları, örf ve adetler ait oldukları toplum hakkında önemli bilgiler veren ve o topluma özel olan değerlerdir. Sosyal çevreye göre değişiklik gösteren kültürel değerler genellikle ait oldukları yörenin özelliklerini yansıtmaktadır. Bu kültürel değerler içerisinde yer alan halk oyunları ülkemizin her bölgesinde farklı şekillerde icra edilmektedir. Yapılan icralar o topluma ait olan birçok kültürel değeri içerisinde barındırmaktadır. Ülkemizin kültürel zenginlik bakımından önde gelen kentlerinden biri olan Erzincan'ın, Refahiye ilçesinde de; Temir Ağa, Dik Halay ve Düz Halay, Deme-Çevirme gibi halk oyunları örneklerine rastlanmaktadır.

Bu çalışmada Refahiye yöresine ait olan halk oyunları üzerinde ezgisel analiz, ritmik analiz, oyun (figür) analizi ve sözlü oyunlarda konu analizi üzerinde durulmuştur. Çalışmada literatür taraması yapılarak ulaşılan TRT repertuarından yer alan oyunların yanı sıra literatürde olmayan halk oyunları alanda yapılan görüşmelere, gözlemlere ve görüntü kaydına dayalı arşivler incelenerek Refahiye ilçesine bağlı köylerde icra edilen halk oyunları tespit edilmiştir. Bu oyunlar notaya alınmış ve yörede söylenen sözleri ile tespit altına alınmış, derlenerek belgelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Halk Oyunları, Refahiye Halk Oyunları, Oyun Analizi.

Abstract:

Folk songs, customs and traditions, folk dances are values that give important information about the society to which they belong and are specific to that society. Cultural values that vary according to the social environment generally reflect the characteristics of the region to which they belong . Folk dances within these cultural values are performed in different ways in every region of our country. Performances contain many cultural values belonging to that society. In the Refahiye district of Erzincan; which is one of the leading cities of our country in terms of cultural wealth; folk dances such as Temir Ağa, Dik Halay and Düz Halay, Deme-Çevirme are performed.

In this study, over folk dances belonging to Refahiye region melodic analysis, rhythmic analysis, game (figure) analysis and topic analysis in verbal games were studied. In this study, in addition to the folk dances in the TRT repertoire, which was reached through literature review, folk dances not in the literature but performed in villages of Refahiye district were determined by examining the archives, interviews, observations and video recordings. These dances were noted and identified with the words spoken in the region, compiled and documented..

Key Words: Folk Dance, Refahiye Folk Dance, Dance Analysis.

1.GİRİŞ

Halk oyunları toplumlarda kaynaşmayı, kültürel değerleri taşımayı, icra edildiği yöreye ait olan figür ve müzikal özellikleri sonraki nesillere aktarması açısından önem arz etmektedir. Halk oyunları, “Dünya üzerindeki halkların kendine özgü ortak duygularını, düşüncelerini ve yaşam tarzını müzik eşliğindeki anlamlı hareketler yoluyla simgesel biçimde yansıtan, çoğunlukla kırsal kökenli olan geleneksel dans türü” (Say, 2005, s. 237) olarak bilinmektedir. Refahiye yöresi halk oyunları incelendiğinde, sözlü ve sözsüz olarak icra edildiği görülmektedir. Ülkemizdeki halk oyunlarının birçoğunda benzer figürlere ve benzer oyun isimlerine rastlanılmaktadır. “Türkiye’nin her bölgesinin kendine has halk oyunlarına sahip olmasının yanı sıra bazı halk oyunları ise, hemen hemen tüm bölgelerde vücuda gelmektedir. Bunun temel nedeni, her bölgedeki insanların ortak bir kültüre ve geçmişe sahip olmalarından kaynaklanmaktadır” (Nisan, 2016, s. 40). Erzincan yöresi ve halkı deprem, düşman işgali vb. nedenlerden dolayı başka yerlere göç etmiştir. Hatta bazı ilçeler zaman içerisinde farklı illere bağlı iken daha sonra tekrardan Erzincan’a bağlanmıştır. Bu sebeplerden dolayı sürekli nüfus hareketleri oluşmuş ve kültürler arası etkileşim artmıştır. Erzincan ve yöresinde en çok oynanan halk oyunu türü Halay ve Bar’dır. Ancak bahsettiğimiz kültürel etkileşimlerden dolayı Erzincan ve yöresini “Bar” bölgesi veya “Halay” bölgesi olarak kesin bir ifade kullanmamız doğru değildir. Ancak incelenen birçok kaynakta Erzincan ve yöresi “Bar Bölgesi” olarak karşımıza çıkmaktadır. “Bar” kelimesinin çeşitli anlamları ve tanımları bulunmaktadır. Genel olarak “Bar” Kuzeydoğu Anadolu (Kars, Ağrı, Erzurum, Erzincan , Gümüşhane, Bayburt) bölgemizde toplu ve genellikle dizi şeklinde oynanan oyunlardır. Barların sözlü ve sözsüz türleri bulunmaktadır. Bar oyunlarının kadınlara ait olanları genellikle sözlüdür. Ritim ve melodileri çeşitli olan Barlar en az beş kişi ile oynanır. Refahiye yöresinde onanan diğer bir tür ise “Halay” dır. “Halay” kelimesinin yazılışı ve okunuşu konusunda birçok görüş mevcuttur. Halay kelimesinin “Kalabalık insan topluluğu anlamına gelen “Alay” kelimesinden geldiği kabul görmüştür. Sözlüklerde halay Orta Anadolu’da davul ve zurna eşliği ile halka şekline oynanan bir oyun olarak tanımlanmaktadır. Halaylar genellikle davul ve zurna eşliği ile oynanılır ancak Erzincan’ın Kemaliye yöresinde ise yaygın olarak mey veya klarnet kullanılmaktadır. Erzincan’ın şu andaki ilçelerinden birçoğunun daha önce başka illere bağlı olmasından dolayı folklorik etkilenmenin olduğu görülmektedir. “Erzincan’ın doğusundaki Çayırılı, Tercan ilçelerinin Erzurum’a yakınlığı, tarihteki ilişkileri, sosyal ve ekonomik ilişkilerinden dolayı, özellikle müzik ve oyun yönünden etkilenerek buralarda barın yaygın olduğu göze çarpmaktadır. Diğer taraftan Erzincan’ın batısında ve güneyinde kalan Refahiye, Kemah, Kemaliye, İliç ilçelerinin Sivas, Malatya, Elazığ gibi illerle olan bağlantıları ve yakın olmaları yüzünden halayların yaygın olduğu görülmektedir” (Taş, Saruhan, 2004, s.80).

2.REFAHIYE YÖRESİNE AİT TRT TÜRK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDA TESPİT EDİLEN OYUN HAVALARI

TRT Türk Halk Müziği repertuarında yapılan tarama sonucunda, Refahiye yöresine ait 5 oyun havası tespit edilmiştir. Bu oyun havaları; Dello, Düz Halay, Köşk Altı, iki Ayak (Seyran Diki) ve Temir Ağa’dır. TRT repertuarında yer alan oyun havalarının tamamının kaynak kişisi Zülfikar ALTAY’dır ve bu eserlerin tamamı Mehmet ÖZBEK tarafından notaya alınmıştır.

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 248
İNCELEME TARİHİ: 3.7.1985

DERLEYEN
T R T

YÖRESİ
ERZİNCAN / REFAHİYE
KİMDEN ALINDIĞI
ZÜLFİKAR ALTAY
SÜRESİ: ♩=96

DERLEME TARİHİ

DELLO

NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK

The image displays a musical score for a piece titled 'Dello'. The score is written on six staves of music paper, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The time signature is 6/8, indicated by a 'C' with a vertical line through it. The music consists of a single melodic line. The first five staves contain the main body of the piece, and the sixth staff concludes with a double bar line and the word 'SON' written above it. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, and rests.

Oyun 1 Dello

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TMM REPERTUAR SIRA No: 253
İNCELEME TARİHİ : 2.7.1985

YÖRESİ
ERZİNCAN-REFAHİYE
KİMDEN ALINDIĞI
ZÜLFİKAR ALTAN
SÜRESİ : ♩=126

DÜZ HALAY

DERLEYEN
TRT

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK

The image displays a musical score for the piece "Düz Halay". It consists of ten staves of music, each beginning with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a time signature of 9/8. The notation includes various rhythmic values such as eighth and sixteenth notes, rests, and bar lines. The score is presented in a standard musical notation style, with no lyrics provided.

Oyun 2 Düz Halay

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI

T H M REPERTUAR SIRA No. 254
İNCELEME TARİHİ: 2.7.1985

YÖRESİ

ERZİNCAN-REFAHİYE

KİMDEN ALINDIĞI

ZULFİKAR ALTAY

SÜRESİ: ♩ = 112

DERLEYEN
T R T

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK

KÖŞK ALTI

- 2 -
KÖŞK ALTI

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 255
İNCELEME TARİHİ: 2.7.1985

YÖRESİ
ERZİNCAN REFAHİYE
KİMDEN ALINDIĞI
ZULFİKAR ALTAY
SÜRESİ: ♩ = 60

DERLEYEN
T R T

DERLEME TARİHİ

İKİ AYAK
(Seyran diki)

NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK

Oyun 4 İki Ayak (Seyran Diki)

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 257
İNCELEME TARİHİ: 3.7.1985

YÖRESİ
ERZİNCAN - REFAHİYE
KİMDEN ALINDIĞI
ZULFİKAR ALTAY
SÜRESİ: ♩ = 96

DERLEYEN
T R T

DERLEME TARİHİ

TEMİR AĞA

NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK

Oyun 5 Temir Ağa

3.REFAHİYE YÖRESİNE AİT TRT TÜRK HALK MÜZİĞİ REPERTUVARINDA OLMAYAN OYUN HAVALARI VE FİGÜR ANALİZLERİ

TRT repertuarında bulunmayan ancak Refahiye ilçesine bağlı Kova köyüne ait bir düşün videosundan birçok oyun tespit edilmiştir. Bu oyunların tamamı “Deme-Çevirme” adı verilen bir oyun tarzı ile oynanılmaktadır. Deme-Çevirme “La-mi beşlisi içinde seyreden bir halk ezgisinin, iki sesçi tarafından, karar sesinde birleşerek, dönüşümlü uygulama yapmasıdır. Bu uygulama iki sesçiyle yapıldığı gibi, iki vokal grubu (kadın-erkek sesleri) ile de yapılır” (Koçak 2003).

TRT Türk Halk Müziği sözlü eserler repertuarında bulunan “Melik Şerif Düzünü” adlı eserin oyun aşamaları aşağıda verilmiştir.

1.Oyun

Me lik şe rif dü_ zü nü de Me lik şe rif dü_ zü nü de çi çek al_
Hay din ge lin gö_ tü rek de hay din ge lin gö_ tü rek de İ sak be_

6
miş yü zü_ nü çi çek al_ miş yü zü_ nü
yin kı zı_ ni İ sak be_ yin kı zı_ ni

1
Kurun üstünde kurunda (2)
Bekçiler yana durur (2)
Kurun üstünde kurunda (2)
Bekçiler yana durur (2)

2
Ben alam sevdiğimide (2)
Enden boynumu vurun (2)
Ben alam sevdiğimide (2)
Enden boynumu vurun (2)

3
Bekçilerde düzüldü de (2)
Zeynep hanım süzüldü (2)
Bekçilerde düzüldü de (2)
Zeynep hanım süzüldü (2)

1.ADIM:

Oyun sağa doğru ilerleyerek oynanıyor.

-Eller omuz hizasında parmak tutulu, ayak hareketleri

sol ön adım sağ ayak yanına noktalama.

2.ADIM:

-Eller omuz hizasında parmak tutulu, ayak hareketleri sol ön adım sağ ayak yanına noktalama yapılırken öne doğru eğilme, sağ ayak geriye sol ayak yanına, noktalama yapılırken vücut konumu olarak eğilen vücudu tekrar eski pozisyonuna getirilir.

7
Hatırımı sayarlar da (2) a (2)
Peşimden atı kaldır (2) 2)
Hatırımı sayarlar da (2) a (2)
Peşimden atı kaldır (2) 2)

9
Dursun bey olma bekir de (2)
Seni korlar dikili (2)
Dursun bey olma bekir de (2)
Seni korlar dikili (2)

2.OYUN

U fa cık_____ et doğ ra dım Ha li mem_____ Ha li mem_____

Dol dur dum_____ ten ce re ye Ha li mem_____ Ha li mem_____

Be nim ya rım bur da yok_____ Ha li mem_____ Ha li mem_____

Kim gel di_____ pen ce re ye Ha li mem_____ Ha li mem_____

- Ufacık et doğradım halimem halimem (4)
 Doldurdum tencereye halimem halimem (4)
 Benim yârım burda yok halimem halimem (4)
 Kim geldi pencereye halimem halimem (4)
 Bostanlarda kurudu halimem halimem(4)
 Portakala kim bakar halimem halimem (4)
 Ergen kızlar dururken halimem halimem (4)
 Gelinlere kim bakar halimem halimem (4)
 Bahçem pezik değilmi halimem halimem (4)
 Gülün nazık değilmi halimem halimem (4)
 Ben sevdim eller aldı halimem halimem (4)

Eller baş hizasında parmak tutulu, sağ ayak basarak sol ayak kaldırma, sol ayak basarak sağ ayağı kaldırma daha sonra ise sağa doğru ilerleyerek SAĞ-SOL-SAĞ-SOL şeklinde adım alınarak devam edilir.

3.OYUN

Yay la nın çi men le ri_____ yay la nın çi men le ri_____

Ki me sar dı ra cak sını_____ ki me sar dı ra cak sını_____

gül dü rür sün el le ri_____ gül dü rür sün el le ri_____

o in ce cik bel le ri_____ o in ce cik bel le ri_____

1
Yaylanın çimenleri (2)
Güldürürsün elleri (2)
Yaylanın çimenleri (2)
Güldürürsün elleri (2)

2
Kime sardıracaksın (2)
O incecik belleri (2)
Kime sardıracaksın (2)
O incecik belleri (2)

3
Yaylanın çimeninde (2)
Ben bir iğde idim (2)
Yaylanın çimeninde (2)
Ben bir iğde idim (2)

4
Ben böyle değildim (2)
Sevdalıktan eridim (2)
Ben böyle değildim (2)
Sevdalıktan eridim (2)

5
Yaylanın çimeninde (2)
Kuzu kestim yediler (2)
Yaylanın çimeninde (2)
Kuzu kestim yediler (2)

6
İstedim Fadimeyi (2)
Nişanlılı dediler (2)
İstedim Fadimeyi (2)
Nişanlılı dediler (2)

7
Hey yaylalar yaylalar (2)
Çimen bağladınız mı (2)
Hey yaylalar yaylalar (2)
Çimen bağladınız mı (2)

8
Ben askere giden de (2)
Kızlar ağladınız mı (2)
Ben askere giden de (2)
Kızlar ağladınız mı (2)

9
Duman dağlar yukarı (2)
Kılavuzdur kılavuz (2)
Duman dağlar yukarı (2)
Kılavuzdur kılavuz (2)

10
Alır geçerim seni (2)
Galursun yalnız (2)
Alır geçerim seni (2)
Galursun yalnız (2)

11
Alır geçerim seni (2)
Gorkarım hükümetten (2)
Alır geçerim seni (2)
Gorkarım hükümetten (2)

12
Hökümet ne diyecek (2)
Beş on para yiyecek (2)
Hökümet ne diyecek (2)
Beş on para yiyecek (2)

13
Beşon para yiyipte (2)
Seni bana verecek (2)
Beşon para yiyipte (2)
Seni bana verecek (2)

14
Duman dağa yukarı (2)
Girdi daşın altına (2)
Duman dağa yukarı (2)
Girdi daşın altına (2)

15
Yar yastığın yoğusa (2)
Golum başın altına (2)
Yar yastığın yoğusa (2)
Golum başın altına (2)

1.ADIM:

-Eller omuz hizasında parmak tutulu şekilde, sağa doğru ilerleyerek SAĞ-SOL-SAĞ/SOL-SAĞ-SOL şeklinde adım aldıktan sonra SAĞ ayağı basılarak SOL ayak kaldırılır. Sonrasında ise SOL ayak basılarak SAĞ ayak kaldırılır.

2.ADIM:

-Eller omuz hizasında parmak tutulu şekilde sağa doğru ilerleyerek SAĞ-SOL-SAĞ basılır SOL ayak kaldırılır.

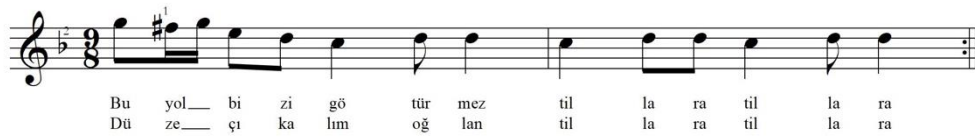
Birçift turna gördüm gökte vızılar (2)
 Birçift turna gördüm gökte vızılar (2)
 Şahin vurmuş ganatları sızılar (2)
 Şahin vurmuş ganatları sızılar (2)
 Oda benim gibi yâri arzular (2)
 Oda benim gibi yâri arzular (2)
 Eğlen durnam eğlen bende geleyim (2)
 Eğlen durnam eğlen bende geleyim (2)
 Gonduğun dağlara bende ganayım (2)
 Gonduğun dağlara bende ganayım (2)
 Birçift durna gördüm yolda yorulmuş (2)
 Birçift durna gördüm yolda yorulmuş (2)

Şahin vurmuş ganatları gırılmış (2)
 Şahin vurmuş ganatları gırılmış (2)
 Oda benim gibi yardan ayrılmış (2)
 Oda benim gibi yardan ayrılmış (2)
 Eğlen durnam eğlen bende geleyim (2)
 Eğlen durnam eğlen bende geleyim (2)
 Gonduğun dağlara bende ganayım (2)
 Gonduğun dağlara bende ganayım (2)

1.ADIM:

-Eller omuz hizasında parmak tutulu bir şekilde sağa doğru ilerleyerek SAĞ-SOL-SAĞ-SOL noktalama yapıldıktan sonra SOL-SAĞ-SOL-SAĞ noktalama yapılarak oynanılır.

6.OYUN

Bu yol bizi götürmez tillara (2)
 Bu yol bizi götürmez tillara (2)
 Düze çikalım oğlan tillara (2)
 Düze çikalım oğlan tillara (2)
 Armut dalda bitince tillara (2)
 Armut dalda bitince tillara (2)
 Benim yârim gül çiçek tillara (2)
 Benim yârim gül çiçek tillara (2)
 Eğer böyle giderse tillara (2)
 Eğer böyle giderse tillara (2)
 Hepsini geçecek tillara (2)
 Hepsini geçecek tillara (2)
 Armut dalda bir i imiş (2)

1.ADIM:

-Eller omuz hizasında parmak tutulu şekilde sağa doğru ilerleyerek SAĞ-SOL-SAĞ-SOL adım aldıktan sonra SAĞ basıp SOL diz çekme daha sonra ise SOL basıp SAĞ diz çekme ve SAĞ ayak parmak ucu SOL ayak yanına 2 kez yere vurulur.

2.ADIM:

-Çift SOL yaparak vücut yönü SOLA döndürülür. İki ayağı yan yana getirerek 2 kez aşağıya doğru dizler bükülür.

3.ADIM:

-SAĞ-SOL-SAĞ basıp SOL dizi çekerek SAĞA doğru ilerledikten sonra, SOL ayak basıp SAĞ ayak yanına getirilir. Sonrasında ise 2 kez dizler bükülür.

7.OYUN

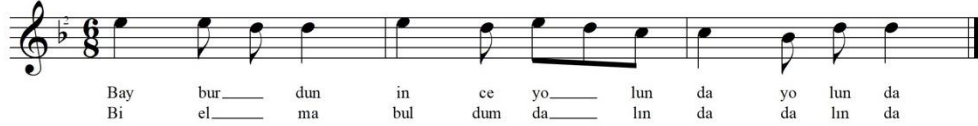

- Omuzunda tüfeği yunan gılasımıdır (2)
- Omuzunda tüfeği yunan gılasımıdır (2)
- Beni asker etmenin buyıl sırasımıdır (2)
- Beni asker etmenin buyıl sırasımıdır (2)
- Asker ettiler beni doğuya sürdüler beni (2)
- Asker ettiler beni doğuya sürdüler beni (2)
- Kızlar hastalarına doktor ettiler beni (2)
- Kızlar hastalarına doktor ettiler beni (2)
- Asker ettiler ben ya Erzurum ya yemen (2)
- Asker ettiler ben ya Erzurum ya yemen (2)
- Merak etme sevgilim ya gelirim ya gelmem (2)
- Merak etme sevgilim ya gelirim ya gelmem (2)
- Karadeniz üstünde yunanın yapıları (2)
- Karadeniz üstünde yunanın yapıları (2)
- Ne annem var ne babam kitledim kapıları (2)
- Ne annem var ne babam kitledim kapıları (2)

1.ADIM:

-Eller omuz hizasında tutulu bir şekilde sağa doğru ilerleyerek SAĞ-SOL-SAĞ/SOL-SAĞ-SOL yürüme yapıldıktan sonra SAĞ-SOL SAĞ basılır SOL diz çekme yapılır. Daha sonra ise SOL ayak basılarak SAĞ diz çekme yapılır.

8.OYUN

- Bayburdun ince yolunda yolunda (2)
 Bayburdun ince yolunda yolunda (2)
 Bir elma buldum dalında dalında (2)
 Bir elma buldum dalında dalında (2)
 Elma kalsın yar yanında yanında (2)
 Elma kalsın yar yanında yanında (2)
 Bayburdun ince yolunda yolunda (2)
 Bayburdun ince yolunda yolunda (2)
 Bir fındık buldum dalında dalında (2)
 Bir fındık buldum dalında dalında (2)
 Fındık kalsın yar yanında yanında (2)
 Fındık kalsın yar yanında yanında (2)

1.ADIM:

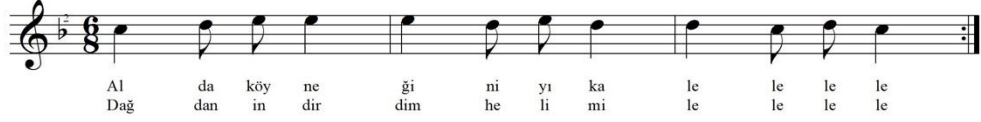
-Eller omuz hizasında tutulu bir şekilde Sağa doğru ilerleyerek SOL adım öne SAĞ ayak yanına noktalama yapılır. Daha sonra ise SAĞ ayak geriye SOL ayak yanına noktalama adımı yapılır.

- Çiftliğin önünde çiçekli basma (2)
 Çiftliğin önünde çiçekli basma (2)
 O beyaz topuğu yerlere basma (2)
 O beyaz topuğu yerlere basma (2)
 Aşşağı mahlenin kızları yosma (2)
 Aşşağı mahlenin kızları yosma (2)
 Yoharı mahallenin giydiği basma (2)
 Yoharı mahallenin giydiği basma (2)
 Gelme ecel gelme üçgün ara ver (2)
 Gelme ecel gelme üçgün ara ver (2)
 Üç günden ne olur beş gün ara ver (2)
 Üç günden ne olur beş gün ara ver (2)
 Kes kes genç ömründen götür yâre ver (2)
 Kes kes genç ömründen götür yâre ver (2)
 Engin dereleri göğe bakardı (2)
 Engin dereleri göğe bakardı (2)
 Güzeli sevenleri beyler asarmı (2)
 Güzeli sevenleri beyler asarmı (2)

1.ADIM:

-Eller omuz hizasında tutulu şekilde SAĞA doğru ilerleyerek SAĞ-SOL-SAĞ adımlarından sonra SOL parmak ucunda noktalama yapılır. Ardından SOL-SAĞ-SOL adımlarından sonra SAĞ parmak ucu noktalama yapılır.

10.OYUN

- Alda köyneğini yıka lele lele (2)
Alda köyneğini yıka lele lele (2)
Dağdan indirdim helimi lele lele (2)
Dağdan indirdim helimi lele lele (2)
Hanı gelinin kilimi lele lele (2)
Hanı gelinin kilimi lele lele (2)
Ağlama gelin ağlama lele lele (2)
Ağlama gelin ağlama lele lele (2)
Sağduç getirür kilimi lele lele (2)
Sağduç getirür kilimi lele lele (2)
Köpeğinen karı geldi lele lele (2)
Köpeğinen karı geldi lele lele (2)
Hoplamanın dadı geldi lele lele (2)
Hoplamanın dadı geldi lele lele (2)
Dağdan indirdim fıstığı lele lele (2)
Dağdan indirdim fıstığı lele lele (2)
Hanı gelinin yastuğu lele lele (2)
Hanı gelinin yastuğu lele lele (2)
Ağlama gelin ağlama lele lele (2)
Ağlama gelin ağlama lele lele (2)
Sağduç getirür yastuğu lele lele (2)
Sağduç getirür yastuğu lele lele (2)
Kürt evine gadı gelmiş lele lele (2)
Kürt evine gadı gelmiş lele lele (2)
Hoplamanın dadı gelmiş lele lele (2)
Hoplamanın dadı gelmiş lele lele (2)

1.ADIM:

-Eller yanda parmaklar tutulu bir şekilde kolları sallayarak SAĞA doğru ilerlenir. SAĞ-SOL-SAĞ bas SOL diz çektikten sonra SOL basılıp SAĞ diz çekilir.

2.ADIM:

-1. Adımın aynısı yapılır fakat 1.Adımda yürüme şeklinde yapılan adımlar 2.adımda sekerek yapılır.

4.REFAHİYE OYUN HAVALARINDA MAKAM VE USULLER

Refahiye yöresine ait TRT Türk Halk Müziği repertuarında ve farklı kaynaklarda yer alan oyun havaları makamsal olarak incelendiğinde; tamamının uşşak makamında bestelendiği tespit edilmiştir.

Bu oyun havaları ritmik olarak incelendiğinde ise 4/4, 6/8, 7/8, 9/8, 9/16 ve 10/8'lik usuller kullanılarak yazıldığı görülmektedir. Erzincan ve ilçelerinin eski zamanlarda sürekli göç alıp vermesi, bölgenin yeryüzü şekilleri ve komşu illere olan yakınlıklarından dolayı ritmik yapıların şekillendiği düşünülmektedir.

5.REFAHİYE OYUN HAVALARINDA KONULAR

Oyun havaları düğünlerde, eğlencelerde ve özel günlerde insanların bir araya getiren, gelenek ve göreneklerimizden kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan ve Türk kültürünün en önemli yapı taşlarından biridir. Oyun kelimesi çeşitli kaynaklarda farklı şekillerde tanımlanmıştır. En genel tanımı ile oyun havası "Halk danslarımıza eşlik eden müziği nitelemek için de kullanılmasına karşın, genellikle eğlence amacına yönelik dans müziklerini öne çıkaran bir terim" (Say, 2005, s408)'dir. Oyun havaları eğlenceye yönelik olduğu için genellikle konuları da bu yönde şekillenmektedir. Kültürümüzde oyun havaları denilince akla gelen konular düğün, gelin, damat, kaynana, kına vb. yapılar üzerinde yoğunlaşarak oluşturulur. Refahiye yöresi oyunları incelendiğinde TRT repertuarında bulunan oyunların sözsüz olduğu görülmektedir. Bu oyunlar davul ve zurna eşliğinde oynanan oyunlardır. TRT repertuarında olmayan ancak farklı kaynaklarda rastlanılan oyunların ise sözlü olduğu tespit edilmiştir. Bu oyunlarda genellikle; gelin, damat, düğün, nişan, aşk ve sevda konularının işlendiği görülmektedir.

6.SONUÇ

Refahiye yöresi halk oyunlarının incelendiği çalışma sonucunda;

- 4/4, 6/8, 7/8, 9/8, 9/16 ve 10/8'lik usullerin kullanıldığı,

-Oyun (figür) hareketlerin genellikle Sağa doğru ilerleyerek oynanıldığı, ellerin omuz hizasında parmakların tutulu bir şekilde olduğu, farklı adımlar atılarak noktalamalar yapıldığı, bazı oyunlarda vücudun eğildiği, diz bükme ve çekmelerin yapıldığı,

-TRT repertuarındaki oyun havalarının sözsüz olduğu ancak farklı kaynaklarda rastlanılan oyun havalarının sözlü olduğu ve bu oyun havalarında kullanılan sözlerin nişan, düğün, gelin, damat, kaynana, aşk ve sevda olduğu,

- Davul ve zurnanın ise kullanılan çalgılar olduğu tespit edilmiştir.

Kültürümüzün önemli yapı taşlarından biri olan oyun havaları, ülkemizin tarihsel zenginliğini gösteren önemli unsurlardan biridir. Bu ve buna benzer çalışmaların sayılarının artması, Türk kültürünün bilinmeyen ve gün yüzüne çıkarılmayı bekleyen önemli kaynaklarının tespit edilmesi ve gelecek nesillere aktarılması büyük önem arz etmektedir.

REFERENCES/KAYNAKÇA

- ALTUN E., (15.09.2018) Görüşme.
- AKDOĞU O., (2003) Türk Müziğinde Türler ve Biçimler, 3. Baskı İzmir.
- BİÇEROĞLU Ali.,(13.08.2018) Görüşme.
- ÇİFTÇİ D., (18.09.2018) Görüşme.
- ÇİFTÇİ, E. (2016) “Erzincan Musikisine Genel Bakış”, Uluslararası Erzincan Sempozyumu, Erzincan.
- ÇİFTÇİ S., (22.10.2018) Görüşme.
- ÇİFTÇİ E. (2011). Erzincan Musikisine Yön Verenler (Biyografileri-Eserleri), Özsoy Matbaası, Erzincan.
- DEMİREL H., (18.01.2019) Görüşme.
- EMNALAR, A. (1998), Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı, Ege Üniv. Basımevi, 1. Basım, İzmir.
- NİSAN, F. (2016). Uluslararası Erzincan Sempozyumu (28 Eylül-1 Ekim 2016) Cilt 2.
- Refahiye Belediyesi Yetkilileri ile görüşme (13.02.2019).
- ŞAHİN T. E., (2004). Refahiye (Yukarı Ülkenin Yeşil Cenneti), İstanbul.
- SAY, A. (2005). Müzik Sözlüğü, Ankara. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- KOÇAK, H. (2003). Türk Halk Müziği Terminolojisi İzmir (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- TAŞ F., Turhan S.(2004). Erzincan Türküleri-1(Sözlü Kırık Havalar) Ankara.
- TURHAN S. (1992). Türk Halk Müziğinde Çeşitli Görüşler, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- TURHAN S. (1999). Anadolu Halk Türküleri ve Ezgileri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Türk Halk Müziği Sözlü Eserler Antolojisi Cilt-1, Müzik Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Müzik Dairesi Yayınları Türk Halk Müziği Repertuar Arşivi Elektronik.

EXTENDED SUMMARY

Cultural values that vary according to the social environment generally reflect the characteristics of the region to which they belong . Folk dances within these cultural values are performed in different ways in every region of our country. Performances contain many cultural values belonging to that society. In the Refahiye district of Erzincan; which is one of the leading cities of our country in terms of cultural wealth; folk dances such as Temir Ağa, Dik Halay and Düz Halay, Deme-Çevirme are performed.

In this study, over folk dances belonging to Refahiye region melodic analysis, rhythmic analysis, game (figure) analysis and topic analysis in verbal games were studied. In this study, in addition to the folk dances in the TRT repertoire, which was reached through literature review, folk dances not in the literature but performed in villages of Refahiye district were determined by examining the archives, interviews, observations and video recordings. These dances were noted and identified with the words spoken in the region, compiled and documented..

We also call folk dances play moods in our culture. Play moods are one of the most important building blocks of Turkish culture, bringing people together at weddings, entertainments and special occasions, transferring our traditions and customs from generation to generation. Play as a word is defined in different ways in various sources. Since the folk dance or play in the region is for entertainment, its subjects are generally shaped in this direction. In our culture, the issues that come to mind when we talk about play moods are wedding, bride, groom, mother-in-law, henna and so on. When the plays of Refahiye region are examined, it is seen that the plays in the TRT repertoire are non-verbal. These plays are danced with drums and zurna. The plays which are not in the TRT repertoire but are found in different sources were identified to be verbal. In these plays; bride, groom, wedding, engagement, love topics are seen.

When the play moods in TRT Turkish Folk Music Repertoire and in different sources which belong to Refahiye region were examined in according to makams; It was found that all of them were composed in ushak makam.

The rhythmic analysis of the refahiye play shows that they were written using 4/4, 6/8, 7/8, 9/8, 9/16 and 10/8 rhythmic structures. It is thought that the rhythmic structures of Erzincan and its districts have been shaped due to the continuous migration and exchange of land in the ancient times, the earth forms of the region and the proximity to neighboring provinces.

In Refahiye plays, the movements (figures) are generally played by moving to the right, the hands are held at the shoulder level, the fingers are held in a manner, punctuations are made by taking different steps, in some plays the body is bent, knee bending and pulling are seen.